

Phát bi u vào hôm nay (23/07/2010) tr c Di n Đ n An Ninh Khu v c ASEAN (ARF), Ngo i tr ng M Hillary Clinton đã nh n m nh đ n quy n t do l u thông trên Bi n Đông. Trong tình hình Trung Qu c v a xác đ nh khu v c này là "vùng quy n l i qu c gia thi t thân" c a h , tuyên b c a Ngo i tr ng M đ c cho là m t thách th c c a Washington đ i v i B c Kinh.

Ngo i tr ng M Hillary Clinton và th t ng Vi t Nam Nguy n Tấn Dũng (Reuters)

Theo hãng tin AFP, t i Di n Đ n An Ninh Khu v c, bà Clinton đã xác đ nh m t s y u t đ c Hoa K xem là "l i ích qu c gia" c a mình, bao g m : "Quy n t do hàng h i, quy n ti n vào các vùng bi n chung c a châu Á, và s tôn tr ng lu t l qu c t t i khu v c Bi n Đông". Trong b i c nh đó, Ngo i tr ng M kêu g i "tôn tr ng quy n l i c a c ng đ ng qu c t " trong h s Bi n Đông.

V c các tranh ch p ch quy n lãnh th , c th là các hòn đ o hay m m đá l n nh trong vùng, bà Hillary Clinton nh c l i l p tr ng c h u c a M là không bênh phía nào. Th nh ng theo bà, Hoa K ch ng l i vi c đ e đ a dùng vũ l c và hy v ng là các bên tìm ra đ c m t gi i pháp ngo i giao cho v n đ .

Trong lãnh v c này, Ngo i tr ng M kh ng đ nh là vi c gi i quy t tranh ch p lãnh th t i vùng bi n phía Nam Trung Qu c là m t "u tiên ngo i giao hàng đ u c a Hoa K ", và Washington s n sàng h u thu n cho các sáng ki n hay bi n pháp t o ni m tin gi a các bên tranh ch p.

Theo các nhà phân tích, dù không nêu đích danh Trung Qu c, nh ng tuyên b c a bà Hillary Clinton ch c ch n s không làm B c Kinh hài lòng vì đánh th ng vào chí n l c Bi n Đông mà Trung Qu c nêu lên trong th i gian g n đây. Khái ni m "l i ích qu c gia" mà Ngo i tr ng M nêu lên vào hôm nay t i Hà N i là m t cú ph n công ch ng l i v i quy t đ nh c a Trung Qu c nâng v trí Bi n Đông thành "vùng quy n l i qu c gia thi t thân" c a h .

Trong nhi u th p niên qua, Trung Qu c đã không ng n ng i dùng vũ l c chi m đóng m t s

hòn đảo có các rặng khác tại vùng Biển Đông, mà chủ thể là quần đảo Hoàng Sa vào năm 1974 tranh chấp với Việt Nam, một vài hòn đảo khác cũng có Việt Nam tại vùng Trường Sa vào năm 1988, sau đó là đảo Vành Khăn (Mischief Reef) vào năm 1995, trước đó do Philippines kiểm soát.

Trong những năm gần đây, lợi ích kinh tế của mình, Bắc Kinh không ngừng gia tăng tiềm năng quân sự, đặc biệt là hải quân, và sẵn sàng dùng sức mạnh để buộc các rặng khác chấp nhận đòi hỏi chủ quyền của Trung Quốc. Các người dân Việt Nam đánh cá quần đảo Hoàng Sa liên tiếp là nạn nhân của động cơ lợi ích này của Bắc Kinh.

Trung Quốc không muốn quần thể hoá vấn đề Biển Đông

Cho dù không ngừng chèn ép các rặng có tranh chấp chủ quyền với họ, những cho đến nay, Bắc Kinh luôn luôn tìm cách tránh không cho vấn đề này trở thành đa phương, mà chỉ riêng giới quy tắc tranh chấp với từng rặng riêng lẻ. Để tránh không cho vấn đề Biển Đông trở thành “quần thể hóa” nhân hội nghị ASEAN lần này, theo các nguồn tin báo chí, trong những ngày qua, Trung Quốc đã cố gắng gây sức ép để họ sẽ không được nêu lên công khai trước diễn đàn.

Phát biểu của Ngoại trưởng Mỹ vào hôm nay tại Hà Nội trên vấn đề Biển Đông là một dấu hiệu cho thấy là Trung Quốc đã thất bại trong cố gắng nhằm chìm hồ sơ này. Hãng AFP ghi nhận là trong cuộc họp vào hôm nay, tranh cãi về vấn đề Biển Đông đã diễn ra hết sức sôi nổi.

Theo một số nhà quan sát, đó cũng có thể được xem là một thắng lợi ngoại giao của rặng chủ nhà Việt Nam, muốn vấn đề được nêu bật. Nhật báo Mỹ New York Times nhận xét : "Chiến lược của Việt Nam là “quần thể hóa” cuộc tranh chấp tại Biển Đông bằng cách lôi kéo nhiều rặng khác vào cuộc và buộc Bắc Kinh phải đàm phán trong các diễn đàn đa phương. Tuyên bố của bà Clinton theo đó Hoa Kỳ sẽ sẵn sàng đóng một vai trò là một thắng lợi đáng kể của Việt Nam”.

Đâu sao thì khi Trung Quốc bắt đầu công khai cho thấy tham vọng của họ, công bố bản đồ đòi hỏi chủ quyền trên 80% vùng Biển Đông, lao vào thách thức hải quân Mỹ trong khu vực, và nhất là coi Biển Đông là vùng quyền lợi quốc gia thiết thân, thì họ sẽ Biển Đông đã mặc nhiên không còn giới hạn trong khu vực.

Nhà chuyên gia Úc Carl Thayer đồng ý rằng tin tức DPA trích dẫn đã nêu định, Trung Quốc đã dùng ảnh hưởng của họ với một vài nước ASEAN để ngăn không cho nêu vấn đề này (ở Diễn đàn ARF), nhưng không ngăn được Mỹ.